

Καὶ οἱ Παρίσιοι, ὡς λέγουσι, δὲν ἐσχηματίσθησαν διὰ μιᾶς, ἔχουσι λοιπὸν καὶ αἱ Ἀθηναὶ ἀνάγκην χρόνου διὰ νὰ σχηματισθῶσι. Καὶ ἀπὸ τοῦδε ὁμως αἱ Ἀθηναὶ εἶναι ὠραία πόλεις· ὅχι μόνον εἶναι ἀπαράβλητος διὰ τὸ κάλλος τῶν ἀρχαίων μνημείων τῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἶναι ἄξια νὰ τὰ περιέχῃ. Ὅταν ἡ ἀρχὴ λάβῃ τὸ θάρρος νὰ κατεδαφίσῃ ἐξ ὁλοκλήρου τοὺς δρομίσκους τοὺς κεκαλυμμένους ὑπὸ καλυβῶν, εἴτε ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως εἴτε πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ οἱ ὅποιοι κρύπτουσιν ὑπὸ τοὺς πολυρραγεῖς καὶ ῥυπαροὺς ὄγκους τῶν γήπεδα πλήρη ἀρχαιολογικοῦ πλούτου, ὅταν πάντα τὰ σεπτὰ τῆς ἀρχαιότητος λείψανα ἐκσκαφῶσιν ἐκ τῆς γῆς, τότε αἱ νέαι Ἀθηναί, μὲ τὰς καινουργεῖς τῶν οἰκίας, μὲ τοὺς κήπους τῶν, τὰ οἰκοδομήματά τῶν, τὰς ζωντανὰς τῶν ὁδῶν θὰ εἶναι ἡ περιεργωτάτη ἅμα πόλις τῆς Εὐρώπης καὶ μία τῶν μᾶλλον τερπνῶν διὰ τὸν νέον βίον. Τὸ κλίμα τῶν εἶναι ἐξαιρετικόν, ἡ κοινωνία φιλόξενος καὶ ἐπίχαρις, ἡ ἐλευθερία πλήρης ἀνευ ἀταξίας, ἡ θάλασσα πλησίον, ἐὰν δέ τις δὲν φοβῆται τὰ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας δεινὰ κυνικά καύματα, αἱ ἡμέραι τῷ φαίνονται βραχεῖαι καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν εἶναι ἀρχαιολόγος.

Ἄλλ' ὁμως ὀφείλω νὰ εἶπω ὅτι καλὸν εἶναι ὅταν διατρίβῃ τις ἐν πόλει, ἣτις εἶναι μία ἐκ βασιλισσῶν τῆς ἱστορίας, νὰ ἔχῃ ὀλίγην ἀγάπην πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ ἀρχαιολογία εἶναι διὰ τοὺς λογίους ἄνδρας εὐγενέες σπούδασμα, δι' ἡμᾶς ὁμως τοὺς ἄλλους, τοὺς κοινούς τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἀπλῆ ἐνασχόλησις πολὺ ἐνέχουσα τὸ γόητρον ἐν τῇ ἑλληνικῇ ταύτῃ χώρᾳ. Ἐγὼ τοῦλάχιστον ὀφείλω εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν πολὺ τερπνὰς ὥρας καὶ εἶναι εἰκοσάπλασίως εὐχαριστότερον νὰ ἐνδιατρίβῃ τις περὶ κομμάτια μαρμάρων καὶ ζωγραφιστὰ ἀγγεῖα καὶ νομίσματα καὶ ἀγαλμάτια ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ πόλει, διὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς λόγον δι' ὃν εὐρίσκομεν τοὺς καρπούς, τοὺς ὁποίους συλλέγομεν ἐκ τοῦ δένδρου καὶ τρώγομεν ἐν τῷ κήπῳ πολὺ νοστιμωτέρους ἐκείνων, τοὺς ὁποίους μᾶς παραθέτουσιν εἰς τὴν τράπεζαν. Τὸ νὰ σχηματίζῃ τις βαθμὴν καὶ κατ' ὀλίγον μικρὰν συλλογὴν ἀρχαιοτήτων μὲ τὴν γλυκεῖαν ιδέαν ὅτι πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀντικείμενα εἶναι ἐντελῶς γνήσια, νὰ ἐξετάζῃ μετὰ τινος μεγαλοφροσύνης ἀρχαιολογικῶν δῆθεν γνώσεων ἀγαλμάτια τῆς Τανάγρας ἢ νεκρικὰς ληκύθους νεώστ' ἀπὸ παλαιῶν τάφων ἀνασκαφείσας, νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς διασώσεως ἢ τῆς καλλονῆς τοῦ ἐξεταζομένου πράγματος, νὰ τὸ χρονολογῇ μετὰ τινος ἀσφαλείας, νὰ ἐνθουσιᾷ διὰ τὴν χάριν τῆς δεινῆς μαρμαρίνης κεφαλῆς, νὰ ἡξέυρῃ εἰς ποῖαν τῆς τέχνης περίοδον πρέπει νὰ τὴν ἀποδώσῃ, νὰ λυπῆται διὰ τὴν τυ-

χὸν ἀποκοπὴν τῶν ῥινῶν, νὰ τολμᾷ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην περὶ τῆς γνησιότητος τῆς δεινῆς χαλκίνης ἀρχαιότητος, πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι τέρψεις ἰδιαζούσας εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις βίον. Οὕτω δὲ ἀποκτᾷ τις ἀνεπαισθήτως ποσὸν τι γνώσεων, τὰς ὁποίας θεωρεῖ μέγα καύχημα καὶ δι' ὧν ἔπειτα καταλαμβάνει πολὺ καλλίτερα τὰ λαμπρὰ ἀντικείμενα τῶν ἡμετέρων μουσείων. Καὶ τῷ ὄντι δὲ ἐν Ἀθήναις μανθάνεις νὰ ἀγαπᾷς τὰ ὠραία πράγματα, εἶναι δὲ καὶ διὰ τοῦτο τερπνὸς ὁ ἐν Ἑλλάδι βίος, διότι δύναται ἐν ταύτῳ νὰ εἶναι καὶ ἀρχαῖος καὶ σύγχρονος.

Σ.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΑΙ ΑΝΤΙΖΗΛΟΙ

Ἑπαρχιακὴ ἡθογραφία.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ζ'.

Ἡ τράπεζα ἦτο ἐστρωμένη ἐπὶ τοῦ εὐρέος καὶ ἐστεγασμένου ἐξώστου τοῦ ἐξοχικοῦ οἴκου. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐδεσμάτων ἦσαν ἤδη παρατεθειμένα καὶ ὁ κ. Ματθίας κρατῶν χειρόμακτρον ἀνὰ χεῖρας ἀπεδίωκε τὰς μύϊας. Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ παρεσκευάζε τὴν σαλάταν ἐν τῷ μαγειρείῳ, ἡ δὲ κυρία Μαριγῶ γονυπετῆς ἐκένου τοὺς κουραμπιέδες ἀπὸ μικροῦ κοφίνου εἰς πινάκιον. Ἡ Φλωρὸς ἤντλει ὕδωρ ἵνα ὑπάγῃ κάτω εἰς τὴν ἀναμένουσαν Καλλιόπην, ἡ δὲ κηπουρὸς μετὰ τοῦ ὄνηγοῦ, παλαιοὶ γνώριμοι, ἔπαιζον *σκαμπύλι* ὑπὸ τινὰ συκαμινεῖαν ἀφανεῖς ὅπισθεν τοῦ οἴκου.

— Καλῶς τοὺς θαλασσινοὺς καὶ τοὺς ψαράδες, προσεφώνησεν ὁ κ. Ματθίας τοὺς ἐρχομένους· αἱ, πῶς ἤγγε τὸ ψάρεμμα;

— Φτώχεια καὶ μιζέρια, ἀπεκρίνατο ἁσθηματικῶς ὁ παλαιὸς πλοίαρχος.

— Τὸ μόνον καλὸν θαλασσινὸν ποῦ ἔφαρέυσamen, ἐπρόσθεσεν ὁ Γεώργιος μετ' ἀπλήστων βλεμμάτων ἀτενίζων τὴν τράπεζαν, εἶνε μὴ πείνα... ποῦ δὲν σὰς βλέπομεν!..

— Γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς ἐπροβλέψamen καὶ τὰ ἐτοιμάσαμεν, ὥστε ἅμα ἔλθετε νὰ μὴ χάνωμεν καιρόν.

Αἱ δύο νεάνιδες κατῆλθον εἰς τὸν κήπον ἵνα δρέψωσιν ὀλίγα ἄνθη πρὸς στολισμὸν τῆς τραπεζῆς, καὶ ὁ κύριος Ἀχιλλεὺς ἄρτι ἀνελθὼν ἔσπευσε πρὸ τοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ κατόπτρου νὰ διευθετήσῃ τὴν χωρίστραν καὶ τὸν ἀραιὸν μύστακά του. Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς καὶ ὁ Γεώργιος, πρακτικώτεροι, κατέλαβον ἤδη τὰς ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου ὑποδειχθείσας αὐτοῖς θέσεις ἐν τῇ

τραπέζῃ, δὲν ἤργησαν δὲ νὰ προσέλθωσιν καὶ οἱ λοιποὶ κατ' ἐπανάληψιν κληθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Ματθία. Μόνη ἡ Καλλιόπη ἔλειπεν, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀδελμονῶν ἐπὶ τῇ ἀργοπορίᾳ ἐκήρυξεν ὅτι, ἂν δὲν πεινᾷ αὐτὴ, οἱ ἄλλοι δὲν εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν περιμένουν.

Τέλος ἐπεφάνη καὶ ἐκείνη κατηφῆς καὶ ὀργιλῇ. Εἶχε συγχυσθῇ ἐξ αἰτίας τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἀνυπομονοῦντος ν' ἀνέλθῃ ἐκ τῆς παραλίας. Οὐ μωθεῖσα τὸν ἀπέπεμψεν εἰποῦσα ὅτι δὲν ἔχει καὶ τὴν ἀνάγκην του καὶ νὰ τὴν ξεφορτώνεται. Ἐκεῖνος δὲ ἀφελέστατα ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα καὶ τὴν ἀφῆκε μόνην—ἦτο νὰ μὴ σκᾶσῃ λοιπόν!... Κυρίως ὅμως ἡ κατῆφεια αὐτῆς καὶ ἡ φίλερις διάθεσις προήρχοντο ἐκ τῆς διαγωγῆς τοῦ Γεωργίου. Εἰποῦσα ὅτι θὰ παραμείνῃ ἐν τῇ ἀκτῇ ἦτο βεβαία ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ ἔμενε ἐκεῖ. Ἀλλ' ὁ κύριος ἔφυγε μετὰ τῶν ἄλλων ἀγενέστατα, χωρὶς κἂν νὰ δικαιολογήσῃ πρὸς αὐτὴν διὰ λόγου τὴν ἀπρεπῆ πράξιν.

Ἰδοῦσα πάντας καθήμενους ἐν τῇ τραπέζῃ, καὶ θέσιν οὐδεμίαν κενὴν πλησίον τοῦ Γεωργίου, ἀπέριψε πέραν μετὰ πείσματος τὸν πῖλον καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Καπετὰν Κωσταντῆ.

Τὸ γεῦμα ἤρχισεν ἐν σιωπῇ διότι ὅλοι ἐπείνων, εὐθυμία τις δὲ μόλις ἀνεπτύχθη κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἀλλὰ καὶ ταύτην διεδέχθη γενικὴ κόπωση, ἀναπόφευκτος μετὰ τόσῃ πρωϊνῇ ἐγερσιν καὶ τόσῃ πλούσιον γεῦμα. Ὅλοι εἶχον ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ ἡ οἰκοδεσποινα προνοήσασα παρσκευάσεν ἐκ τῶν προτέρων κλίνην μὲν ἀπαλὴν καὶ διὰ περικεντήτων σινδόνων ἐστρωμένην χάριν τοῦ ξενιζομένου κυρίου Γεωργίου ἐν ἰδίῳ μικρῷ θαλάμῳ, ἑτέρα δὲ πρόχειρα ἐπὶ τοῦ δαπέδου στρώματα διὰ τοὺς λοιποὺς, ἀφεθέντων τῶν δύο τῆς αἰθούσης μεγάλων ἀνακλιντρων εἰς τὸν καπετὰν Κωσταντῆν καὶ τὸν κ. Ματθίαν.

Ὁ Γεώργιος ἐκάθιστο ἐν τῇ τραπέζῃ μετὰ τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης, ὧν αἱ φιλόφρονες μέριμναι μέχρι φορτικότητος πλέον εἶχον φθάσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος. Τὸ πινάκιον αὐτοῦ ἐπληροῦτο ἐκ δεξιῶν καὶ εὐωνύμων ὑπὸ σωρείας τεμαχίων ἐκλεκτῶν φαγητῶν, ἐφ' ὧν ἡδυνάτει πλέον νὰ ἐργασθῇ ἡ μάχαιρα. Μάτην διεμαρτύρετο, μάτην νῦχαρίσται· ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ματθία ἦσαν ἀμείλικτοι!

Πλέον δ' ἢ ἀπαξ καὶ ἔρις συζυγικὴ ἐγένετο ἐν τῷ πινακίῳ τοῦ ταλαιπώρου νέου, ἀμφισβητοῦντος τοῦ ἐτέρου τῶν συνεύων τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῶν προσεγεχθέντων ἐδεσμάτων. Ὁ Γεώργιος λοιπὸν ἠγέρθη τῆς τραπέζης κεκορεσμένος, ἐνοχλούμενος πλέον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς θέας καὶ τῆς ὁσμῆς τῶν φαγητῶν. Μετὰ τῆς Ζωῆς μόλις δύο τρεῖς λόγους ἀντήλλαξε προπιῶν ὑπὲρ αὐτῆς,

ἡ δὲ Καλλιόπη διὰ ξηροῦ εὐχαριστῶ καὶ βλοσυροῦ τινος βλέμματος ἀπήντησεν εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῆς πρόποσιν του. Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη ἔφαγεν ὀλίγον· διότι ἐπρέσβευεν ἀνέκαθεν ὅτι αἱ εὐγενεῖς ὑπάρξεις τρέφονται δι' ὀλίγης τροφῆς. Κυρίως κατηνάλωσεν ἀλμυρά τινα προσφάγια καὶ ἡμισυ λεμόνιον, διὰ νὰ ἔχῃ ἡ μορφή τῆς τὸ χρῶμα τῆς εὐαισθησίας!... Τὸν λόγον εἶχε καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὁ κ. Ματθίας διαρκῶς ὁμιλῶν πρὸς τὸν Γεώργιον περὶ τοῦ κτήματος, περὶ τῶν δαπανῶν πρὸς ἀγορὰν καὶ συντήρησιν αὐτοῦ, περὶ τῶν εἰδῶν τῆς καλλιέργειας, περὶ μελετωμένων βελτιώσεων. Ἦναγκάζετο δὲ ὁ νέος νὰ ἐπιδεικνύῃ καὶ διάφορον, τὸ ὅποιον οὐδόλως ἡσθάνετο, ἵνα μὴ προσβληθῇ ἡ τοῦ φιλόφρονος οἰκοδεσπότου περιφιλαυτία.

Μόλις ἀπηλλάγη ὅλων τούτων κλείσας τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, εἰς ὃν ὠδήγησεν αὐτὸν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀναπτύσσων καὶ ἐκεῖ ἀκόμῃ ἀρχιτεκτονικόν τι ζήτημα περὶ μεταθέσεως τοῦ μαγειρείου καὶ προσθήκης ἑνὸς ἀχυρῶνος. Ὁ Γεώργιος ἀπέβαλε μέρος τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης τὰ μάλα κεκμηκώς. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ δὲν εὗρεν ἀμείωσιν ἡσυχίαν, διότι τὸ κεντητὸν προσκεφάλαιον ἐξέδερε τὴν παρειὰν αὐτοῦ. Ἀναστρέψας τέλος αὐτὸ ἔκλεισε τὰ βλέφαρα καὶ ἀπεκοιμήθη ὄνειρευόμενος τὸ Δουκικὸν Παλάτιον τῆς Βενετίας καὶ τὸν Καπετὰν Κωσταντῆν ἡμφιεσμένον στολὴν Δόγη.

Ἐξύπνησε μετὰ μίαν ὥραν καρθηρῶν καὶ κάθιδρος. Ἐν τῷ δωματίῳ ἐβασίλευε σκότος καὶ ὁ ἀήρ ἦτο χλιαρὸς καὶ πνιγρὸς. Διὰ τῶν σχισμῶν τῶν κλειστῶν παραθυροφύλλων ἀκτῖνες ἡλίου εἰσχωροῦσαι διέγραφον θολὰς λωρίδας ἐν τῷ κενῷ καὶ ἀπετύπουσαν χρυσᾶς κηλίδας ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Ὁ Γεώργιος ἠγέρθη καὶ προέβη εὐθὺς πρὸς τὸ παράθυρον· ἤλπιζεν ὅτι αὖρα τις θὰ ἔπνεεν ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ὠθησεν ἐλαφρῶς τὰ παραθυρόφυλλα. Ἀλλ' ἡ θάλασσα δὲν ἐφαίνετο, δένδρα τινὰ καὶ θάμνοι ἀπέφραττον τὴν θέαν τοῦ ἄλλως οὐχὶ ὑψηλοῦ παραθύρου. Οἱ ἐκ τοῦ αἰωνιδίου ἡλιακοῦ φωτὸς τεθαμβωμένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ νέου δὲν ἡδυνήθησαν εὐθὺς νὰ διακρίνωσιν ἀπωτέρω παρὰ τὴν ρίζαν γηραιᾶς ἐλαίας κατακεκλιμένας τὴν Ζωὴν καὶ τὴν Καλλιόπην.

Αἱ δύο νεάνιδες δὲν ἠθέλησαν νὰ κλεισθῶσιν ἐν τῷ οἴκῳ· προτίμησαν τὴν ὑπὸ τὰ δένδρα σκιά· καὶ, ἀφοῦ ἐφλυάρησαν ὀλίγον, τῆς Καλλιόπης ἐξομολογουμένης τοὺς ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου ἐνθουσιασμούς, οὓς ἡ ἡδὴ λησμονηθεῖσα ἐν τῇ παραλίᾳ ἐγκατάλειψις δὲν ἤρκεσε νὰ μειώσῃ, ἀπεκοιμήθησαν τὰς κεφαλὰς κλινάσαι· ἡ μὲν Ζωὴ ἐπὶ δέσμης ξηροῦ χόρτου, ἡ δὲ Καλλιόπη ἐπὶ τῶν γονάτων ταύτης.

Ὁ Γεώργιος μόλις ἰδὼν ταύτας ἔκλεισεν ἡρέμα τὸ παράθυρον ἀφήσας μόνον ὀλίγον διεστῶ-

τα τὰ φύλλα· ἐκείθεν δ' ἐν ἀνέσει περιειργάζετο τὰν ζωντανὴν εἰκόνα, ἥτις ἐζωγραφεῖτο μέσῳ τοῦ ἐκ φυλλωμάτων χλοεροῦ πλαισίου.

Ἡ Ζωὴ ἦτο ἀσκεπής καὶ αἱ παμμέλειαι τῆς κόμης πλεξίδες ὠλίσθαινον διὰ τοῦ δεξιῦ ὤμου καὶ τοῦ στήθους πρὸς τὴν γῆν—διότι ἦτό πως πρὸς τὸ δεξιὸν πλευρὸν κεκλιμένη, ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ἀγκῶνος ἐστηριγμένη. Ἐν ῥόδον ἐπὶ τῆς κόμης ἐμπεπηγμένον εἶχεν ἀποφυλλισθῆ προστριβέν ἐπὶ τοῦ αὐτοσχεδίου προσκεφαλαίου καὶ τὰ πορφυρὰ πέταλα αὐτοῦ ἐκυλίσθησαν πρὸς τὸν λευκὸν τράχηλον καὶ τὴν κυανόχρουν ἐσθῆτα τῆς κοιμωμένης κόρης. Τὰ χεῖλη ἦσαν συνεσφιγμένα καὶ λακκίσκοι ἐσχηματίζοντο ἀκριβῶς εἰς τὰ δύο ἄκρα αὐτῶν· τὰ κλειστά βλέφαρα ἐσχιάζον τῶν παρειῶν τὸ σιτόχρουν διὰ τῶν μακρῶν μελανῶν βλεφαρίδων.

Διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἡ Ζωὴ περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν τῆς Καλλιόπης ἐπὶ τῶν ἰδίων γονάτων κεκλιμένην. Εἶχε δ' ἐκείνη τὸν πλατύ-γυρον πῖλον ἐπικλινῆ πρὸς τὴν μορφήν καὶ τὸ μέτωπον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκαλύπτοντο, ἐφαίνοντο δ' ὑπὸ σκιᾷ αἱ συνήθως ῥοδόχροι παρειαί, πορφυραῖ ἤδη καὶ στίλβουσαι ἐκ τῆς θερμότητος, καὶ τὰ πτερύγια τῆς ῥινὸς ἀεικίνητα, καὶ ὑπὸ τὰ χεῖλη τὰ διεστώτα οἱ μαργαριτώδεις ὀδόντες. Πρὶν ἢ καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ ὕπνου κατέ-τρωγε τὰ φύλλα ῥόδου, ὅπερ ἐκράτει ἔτι ἐν τῇ χειρὶ, καὶ ἐκ τῶν φύλλων τούτων ἐν ἀπέμενε κεκολλημένον μετ' ἀρρήτου χάριτος ἐπὶ τοῦ κάτω χείλους. Τὸ μικρὸν ἄλλ' εὐσαρκον αὐτῆς σῶμα συνεσπειροῦτο κυρτούμενον καὶ ὑπὸ τὴν ἀνασεσπυρμένην ποικιλόχρουν ἐσθῆτα περικνημὶς λευκὴ καὶ ἀβαθεὶς σανδάλιον προεῖχον.

Καὶ ἵνα καταστῇ τέλειον τὸ εἰδυλλιακὸν σύμπλεγμα δύο λευκαὶ ψυχαὶ ἐφιλοῦντο πτερυγίζουσαι ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ τέττιξ φλύαρος ἐγρύλλιζεν, ἐπὶ τοῦ ὀζώδους κορμοῦ τῆς γηραιᾶς ἐλαίας.

Ὁ Γεώργιος παρέμεινεν ἐπὶ τινα λεπτὰ πα-ρατηρῶν καὶ συγχρίνων τὰς δύο νεάνιδας ὧν ἐκάστη εἶχεν ὅλως ἴδιον θέλητρον. Ἡ μία ἦτο ἡ ἀγνότης, ἡ ἄλλη ἡ ἡδυπάθεια· ἡ μία ἦτο ἡ σεμνότης, ἡ ἄλλη ἡ χάρις. Καὶ ὁ νέος ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ἀγόμενος ἐψιθύρισεν :

— Ἡ μία εἶνε γιὰ φίλημα· ἡ ἄλλη εἶνε γιὰ αἵσθημα !...

Η'.

Ὁ Γεώργιος ἐνίφθη, ἐνεδύθη καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην· εὖρε δ' ἐκεῖ τοὺς δύο οικογενειάρχους καπνίζοντας καὶ συζητοῦντας περὶ πολιτικῶν. Ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας φύλλον ἐφημερίδος καὶ συνεμερίζετο πληρέστατα τὰς ἐν αὐτῷ μομφὰς κατὰ τῆς Κυβερ-

νήσεως· ὁ κ. Ματθίας ἔλεγεν ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε λόγοι χωρὶς ἀξίαν καὶ βαρύτητα διότι ἐμπνέονται ἀπὸ συμφέρον. Καὶ ἡ συζήτησις ἐξήπτετο ἐπικινδύνως, κατηνύσθη δὲ μόλις ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ξενιζομένου, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἀνησύχουν περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς πολιτικῆς διαμάχης, γνωρίζουσαι ὅτι δις ἢ τρίς οἱ σύζυγοι αὐτῶν εἶχον σφοδρῶς ἐρίση καὶ διαπληκτισθῇ ἐπὶ ὁμοίων θεμάτων, καὶ ποτε ἐπὶ μῆνα ὅλον εἶχον διακόψῃ τὰς σχέσεις.

— Ἐυπνητούρια σας ! Πῶς ἐκοιμηθήκατε ; Σᾶς ἄφησεν ἡ ζέστη ; ἠρώτησεν ὁ κ. Ματθίας.

— Περίφημα ! ἔσπευσε ν' ἀποκριθῇ ὁ Γεώργιος, οὔτε ζέστη ἐννοίωσα, οὔτε τίποτε.

— Τώρα ἓνας καφὲς εἶνε ἀπαραίτητος. . .

— Ἐννοια σας καὶ ἐφρόντισα, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Μαριγώ· τώρα ψήνεται.

Καὶ εἰς ἐπικύρωσιν τῶν λόγων τῆς ἐπεφάνη μετ' ὀλίγον ἡ Φλωροῦ φέρουσα ὑπερμεγέθη δί-σκον μετὰ γλυκοῦ καὶ καφέ.

— Ποῦ εἶνε τὰ κορίτσια ; ἠρώτησεν ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς ῥοφῶν ἡχηρῶς τὸν καφέν του.

— Κάτω 'ς τὸ περιβόλι εἶνε ἀπὸ τὸ μεσημέρι· κάπου θ' ἀποκοιμήθηκαν, φαίνεται. Τώρα πῆ-γεν ἡ Ἐλένη νὰ ταις εὕρη.

Ὁ Γεώργιος ἐνόμισε πρέπον τὰ ὑποκριθῇ πλήρη ἄγνοιαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου :

— Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τί γίνεται ;

— Ἐύπνησε καὶ ξανακοιμήθηκε πάλι· ἔχει πονοκέφαλο. Θὰ ἦπτε ἄλλο παραπάνω σαντορι-νὸ κρασί τὸ μεσημέρι καὶ δὲν χωρατεύει αὐτό· τοῦρκος μοναχὸς εἶνε.

Ὁ κ. Ματθίας ἐν τῷ μεταξὺ ἐκράζε τὸν κη-πουρὸν μεγαλοφῶνως, καὶ ἐπειδὴ οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις ἐδίδετο εἰς τὰς κραυγὰς του, ὀργισθεὶς ἔστειλε τὴν Φλωροῦν νὰ τὸν εὕρη. Ἐπε-φάνη δὲ τέλος ὁ κηπουρὸς Παναγιώτης, ὃν ἡ ὑπηρετρία ἀφύπνισε κοιμώμενον μετὰ τοῦ ἀ-γαγιάτου καὶ τοῦ λεμβούχου. Ἄλλ' ἤρχετο βραδέως καὶ κλονούμενος ἐν τῇ ἑορτασίμῳ πρα-σίνῃ βράκxα, καὶ τὸ ἐρυθρὸν φέσιον αὐτοῦ ἐκλι-νεν ὑπὲρ τὸ δέον πρὸς τὸ δεξιὸν ὠτίον. Ἦτο προ-φανῶς μεθυσμένος ὡς προσεμαρτύρουν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἡ πεφλογισμένη ρίς.

— Τί ἀγαπᾶτε, ἀφέντη ; ἐτραύλισεν ὑπὸ τὸν ἐξώστην στὰς οὐχὶ ἀσφαλῶς.

— Ἦθελα νὰ μᾶς εὕρης μερικὰ ροδάκια, ἀλλὰ κατὰ τὸ χάλι ποῦ ἔχεις δὲν εἶσαι ἄξιος οὔτε τομάταις ναῦρῃς τώρα.

Καὶ ὁ κηπουρὸς μὴ ἀντιληφθεὶς καλῶς ἠρώ-τησε :

— Γιὰ σαλάτα νὰ εἶνε ἡ τομάταις ἢ γιὰ τὸ φαί.

Τότε ἐξεμάνη ὁ κ. Ματθίας κατ' αὐτοῦ καὶ τῷ εἶπεν ὅτι εἶνε γάϊδαρος καὶ νὰ πᾶ νὰ φύγῃ,

νά πᾶ νά κοιμηθῇ. Ὁ Παναγιώτης τὴν τελευταίαν προσταγὴν εὐγνωμόνως ἀποδεξάμενος ἔστρεψε τὴν ράχιν καὶ ἀπῆλθε μόλις στηριζόμενος ἐπὶ τῶν κνημῶν αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κατέστελλον τὴν ὄρεξιν ἣν ἡσθάνοντο νά γελάσωσι, ὅπως μὴ παροργίσωσι τὸν κ. Ματθίαν, ἀλλ' ἡ Καλλιόπη, ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔλθουσα, δὲν ἐκρατήθη, καὶ μετ' ὀλίγον ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τοῦ μειδιάματος τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ οἱ λοιποὶ τὴν ἐμιμήθησαν.

— Τοὺς ἐδιώρθωσες, Μαριγῶ, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὴν σύζυγον. Κατὰ τὴν συνθήειάν σου θὰ τοὺς ἔδωκες ὅλον τὸ κρασί ποῦ ἔμεινεν ἀπὸ μᾶς καὶ θὰ ἔγιναν καὶ οἱ τρεῖς τάπαις. Καλὰ θὰ μᾶς πᾶνε 'πίσω ὁ ἀγωγιάτης καὶ ὁ βαρκάρης.

— Ὑποῦμε δὲ νά πᾶμε καὶ χωρὶς αὐτοὺς, εἶπε προσβληθεὶς κάπως ὁ Καπετὰν Κωσταντής.

Ὁ Γεώργιος συνωμίλει ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μετὰ τῶν νεανίδων, αἵτινες ἐκάθηντο κάτω ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς κλιμακος καὶ ἔπαιζον διὰ λιθαρίων πεντάβολα :

— Ἐρχεσθε νά κάμωμεν ἓνα γύρον εἰς τὸν κῆπον ; δὲν ἐβαρεθήκατε νά κάθεσθε ;

— Εὐχαρίστως, Κυρία Καλλιόπη, ἐπιθυμῶ μάλιστα νά ἰδῶ καὶ τὸν ὠραῖον κῆπόν σας.

Οἱ ἄλλοι ἐβαρύνοντο νά ἔλθωσι καὶ ἡ Ἑλένη ἔμεινε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων. Ὁ δὲ κύριος Ἀχιλλεὺς ἐκοιμάτο εἰσέτι.

Ὁ Γεώργιος ἐβάδιζε μεταξὺ τῶν δύο νεανίδων, εἶπετο δ' αὐτῶν ὅπου αἱ ὁδοὶ ἦσαν στεναί. Καὶ ἡ μὲν Ζωὴ κρατοῦσα ἐν τῇ χειρὶ τὰ πεντάβολα ἀνέριπτε ταῦτα παίζουσα καθ' ὁδόν, ἡ δὲ Καλλιόπη συνεχῶς ἀναπνέουσα ἐμάδει τὰ ὑπερκεείμενα φύλλα τῶν δένδρων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου προσεπάθει νά πείσῃ ἑαυτὴν ὅτι δὲν εἶνε πολὺ χαμηλοῦ ἀναστήματος ;

— Κύριε Γεώργιε, 'πέτε μου ἀληθινὰ εἶμαι πολὺ κοντὴ ; ἡρώτησε μετ' ὀλίγον ζητοῦσα ἐπαρκεστέραν μαρτυρίαν.

— Δηλαδὴ δὲν εἴσθε καὶ ὑψηλὴ, ἀλλ' αὐτὸ δὲν σᾶς βλάπτει—μὲ τὴν πῆχυν ἐκτιμῶνται τὰ οἰκόπεδα καὶ τὰ πρόστυχα ὑφάσματα. Τὸ μαργαριτάρι ζυγίζεται μὲ τὸ δράμι !...

— Ἐλάτε τώρα, ἀφίστε ταῖς παρηγοριαῖς αὐταῖς... Τί νά κάμω γιὰ νά ὑψηλώσω ;

Ἀλλὰ πρὶν λάβῃ τὴν αἰτουμένην συμβουλὴν ἰδοῦσα αἴφνης πτερυγίζουσαν μεγάλην χελιδονόουρον ψυχὴν, ἔσπευσε νά τὴν συλλάβῃ καταπατοῦσα τὰ λαχανικά. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ διέφυγε τῆς χειρὸς αὐτῆς ἀπὸ φυτοῦ εἰς φυτὸν, ἀφῆρεσε τὸν πῖλον καὶ διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου τούτου δικτύου ἐξηκολούθει τὴν καταδίωξιν πολὺ τῶν ἄλλων ἀπομακρυνθεῖσα.

Ἡ Ζωὴ ἀπομείνασα οὕτω μόνη ὑπὸ τὰ δένδρα μετὰ τοῦ Γεωργίου τὸ πρῶτον ἡσθάνθη δει-

λίαν καὶ ταραχὴν. Δὲν ἐτόλμα οὐδὲ τὸ βλέμμα νά στρέψῃ πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ τὸν λόγον ν' ἀποτείνῃ. Εὐτυχῶς ὁ νέος δὲν παρετήρησε τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς τὴν αἰφνιδίαν ἀλλοίωσιν. Ἄν τὴν παρετήρει, ἂν τὴν ἠρώτα τί ἔχει, ἡ κόρη βεβαίως θὰ ἐπροδίδετο. Εὐρίσκετο τότε ἐν καταστάσει ὑπερτάτης αἰσθηματικῆς λιποψυχίας, ἐν ἣ πᾶσα δύναμις συντρίβεται, ἐκλύεται πᾶσα θέλησις.

Ἰν' ἀποφύγῃ ἐνδεχομένην ἐξήγησιν, ἵν' ἀποκρύψῃ τὰ ἐκχειλιζόμενα αἰσθήματα ἔστρεψε κύκλῳ τὸ βλέμμα ὡσεὶ ζητοῦσα βοήθειαν ἀπὸ τῶν ἀψύχων φυτῶν. Ἰδοῦσα δ' ἀπὸ κλάδου ῥοδακινέας ἀνηρτημένον ἄωρον καρπὸν ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἐκβαλοῦσα ἀπὸ τοῦ θυλακίου μικροσκοπικὸν μαχαίριδιον ἤρχιζε ν' ἀφαιρῇ τὸν φλοιόν. Ἀλλ' ὁ καρπὸς ἦτο τραχὺς καὶ ἡ χεὶρ αὐτῆς οὐχὶ ἀσφαλὴς ἡ μικρὰ λεπίς, ὀλισθήσασα ἐχάραξε τῆς ἀριστερᾶς τὸν μικρὸν δάκτυλον. Ἀφῆκε μικρὰν φωνὴν καὶ ὁ καρπὸς ἔπεσε κάτω. Ὁ Γεώργιος σπεύσας ἤρπασε τὸν πληγωθέντα δάκτυλον τῆς κόρης. Μικρὰ ἐρυθρὰ γραμμὴ ἐχαράσσετο ὑπ' αὐτοῦ.

— Δὲν εἶνε τίποτε, εἶπε, μὴ φοβῆσθε... Μοῦ ἐπιτρέπετε νά γιαιτρεύσω εὐθὺς τὴν πληγὴν ;

Καὶ χωρὶς νά προσμένῃ ἀπάντησιν, προσεγγίσας τὰ χεῖλη ἀπεμύζησε τοῦ αἵματος τὴν σταγόνα. Ἀλλ' ἡ κόρη ἐπὶ τῇ τολμηρᾷ ταύτῃ θεραπευτικῇ μεθόδῳ, ἥτις ὁμοιάζεν ὀλίγον πρὸς φίλημα, ἠρυθρίασε καὶ ἀπέσυρε βιαίως τὴν χεῖρα.

Οὕτως ἡ Καλλιόπη προβαλοῦσα τὴν κεφαλὴν μέσῳ τῶν φυλλωμάτων μετὰ μίαν μόλις στιγμὴν οὐδὲν ἄλλο ἔμαθεν ἢ ὅτι ἡ Ζωὴ ἐκόπη ὀλίγον. Ἡσθμαίνει δ' ἐκ τοῦ δρόμου, καὶ ἐπανάηρχετο ἄπρακτος, διότι ἡ ψυχὴ ἔφυγε μακρὰν εἰς ἄλλους κήπους. Ἐπρότεινε νά καθήσῃ κατὰ γῆς, καὶ ἐκάθησε πρώτη ἐπὶ λίθου ἀερίζουσα τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ πύλου. Ἡ Ζωὴ ἐκάθησε παρ' αὐτῇ διὰ τοῦ ῥινομάκτρου ἐκράτει σφιγκτὰ τὸν πληγωμένον δάκτυλον καὶ ἵνα διακασιολογήσῃ τὴν ταραχὴν αὐτῆς προσεποιεῖτο ὅτι ἐπόνει. Ὁ Γεώργιος ἦν ὀρθιος ἀπέναντι αὐτῶν στηρίζων τὴν ράχιν ἐπὶ κορμοῦ ἀμυγδαλῆς. Ἦτο σχεπτικώτερος τοῦ συνήθους, ἴσως μετανοῶν διὰ τὴν τολμηρὰν πράξιν του καὶ περιεργάζετο λάθρα τὴν μορφήν τῆς Ζωῆς ἵνα διακρίνῃ ἂν ἀληθῶς ἦν ὠργισμένη κατ' αὐτοῦ.

— Κύριε Γεώργιε, κόψτε μου ἐκεῖναις ταῖς μαργαριταῖς ἐκεῖ, εἶπεν ἡ Καλλιόπη δεικνύουσα πενιχρά τινα λευκάνθεμα.

Ὁ Γεώργιος ὑπήκουσεν καὶ ἡ τρελλὴ κόρη ἤρχιζε ν' ἀποφυλλίζῃ τὸ πρῶτον.

— Μ' ἀγαπᾷ, δὲν μ' ἀγαπᾷ... μ' ἀγαπᾷ, δὲν μ' ἀγαπᾷ... ὁ ἀνόητος δὲν μ' ἀγαπᾷ, ἐφώ-

νησεν ἀπορρίπτουσα καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον.
Νὰ ἰδοῦμεν ἄλλος λοιπόν.

— Ὡστε ἔχομεν πολλοὺς! εἶπε μειδιών ὁ νέος.

— Δὲν ἔξέρω, ἔμπορεῖ νὰ εἶνε πολλοὶ, ἔμπορεῖ νὰ μὴν εἶνε καὶ κανένας. Αὐτὸ ἐρωτῶ νὰ μάθω ἴσα ἴσα.

— Καὶ σεῖς, κυρία Ζωή, δὲν ἔχετε περιέργειαν νὰ μάθετε ;

— Καθόλου· ὅσα μαδῆσω θὰ εἰποῦν ὄχι.

— Ποῦ τὸ ἔξέρετε! . . . εἶπε μετὰ τινος ζωηρότητος ὁ Γεώργιος καὶ τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐζήτησεν, ἀλλὰ δὲν εἶρε τὸ βλέμμα τῆς κόρης.

— Καλὰ ἐστρωθήκατε σεῖς αὐτοῦ, μὰ δὲν λογαριάζετε πῶς ἐβράδριασε καὶ πρέπει νὰ φύγωμεν; ἐφώνησε μακρόθεν ὁ Καπετὰν Κωσταντῆς, ἑτοιμος ἤδη πρὸς ἀναχώρησιν.

.....

Εἶχε δύση ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ ὅτε ἀπεβιβάσθησαν πάλιν ἐκεῖ ὅθεν εἶχον ἀποπλευσῆ τὴν πρωΐαν. Ἐλαφρὸς ἄλλ' οὐριος ἄνεμος ὥθησεν τὴν λέμβον ἄνευ κωπηλασίας πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ Μπάριμπα Σταυροῦ. Ζωηρότης δὲν ἐπεκράτει, οἷα τὴν πρωΐαν ἐν τῇ λέμβῳ καὶ μόνον ἡ Καλλιόπη καθυμένη πάλιν πλησίον τοῦ Γεωργίου δὲν ἔπαυσε ὁμιλοῦσα καὶ γελῶσα. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνύσταζεν ἀκόμη καὶ ἡ Ἐλένη ἐκρύβανε. Σιγηλὴ καὶ ρεμβώδης ἡ Ζωὴ παρηκολούθει τὴν θολὴν γραμμὴν ἣν κατέλειπεν ἡ λέμβος ἐπὶ τῶν γλαυκῶν ὕδ' ἑτων.

Ὁ Γεώργιος τυνώδευσε τοὺς λοιποὺς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ματθία καὶ εἶτα κατῆλθε πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ οἶκημα. Ὅταν δὲ ἡ Ζωὴ μόνη μετὰ τοῦ πατρός της ἐτράπη τὴν πρὸς τὸν οἶκον ἀνωφερῇ ὁδὸν ἐκεῖνος εἶπεν αἰφνης:

— Ξεύρεις, Ζωήτσα, πῶς ἡ φιληνάδα σου ἡ Καλλιόπη δὲν ἔχει δράμι μυαλό ;

— Γιατί, πατέρα ;

— Ἦταν πράγματα αὐτὰ σήμερα μ' ἄνθρωπο ποῦ δεύτερη φορὰ τὸν εἶδε ; Μὰ κ' ἐκεῖνος δά...

Ἡ κόρη ἔνευσε κάτω τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ὠμίλησε· ἦτο σκοτεινὰ καὶ ὁ πατὴρ δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ τὸ ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῆς ἐρύθημα.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΚΡΗΤΕΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον].

Ὑπὸ τὸ κράτος ἐντυπώσεων πενθιμωτάτων ἀφῆκα τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο. Ποικίλαι ἰδέαι εὐγενεῖς εἶχον μαρτυρήσει ἐκεῖ, καὶ ὑπεράνω τῆς θυσίας ἐφαίνετο ἐτι πλανωμένη τῶν σφαγέντων νηπίων ἡ ἀθωότης. Εἴθε τὸ αἷμά των νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν μοῖραν. Τὸν ροῦν τῶν σκέψεών μου ἀνέκοψεν ὁ μοναχὸς Γλυκέριος καλέσας με νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ ἐστιατόριον. Εἰσῆλθον εἰς τὴν ἰσόγειον αἴθουσαν ὅπου ἐδείκνουν ποτὲ οἱ μοναχοί. Ὑγρὰ ἦν ἡ αἴθουσα, ἡ δὲ ἔλλειψις ἱκανοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἐδίδε μελαγχολικωτέραν τὴν ὄψιν εἰς τὸ καθημαγμένον ἐκεῖνο ἱκρίωμα, ὅπου ἐξετυλίχθη μία τῶν μάλλον συγκινητικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μάλλον θηριωδῶν σκηνῶν, ἱκανὴ νὰ καταπλήξῃ, καὶ μετὰ τὴν θέαν ἐτι τοῦ τόπου καὶ τῶν λειψάνων, ἅτινα ἐναγχος εἶχον ἰδεῖ. Εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην εἶχον καταφύγει τριάκοντα ἑξ Ἑλλήνες Χριστιανοί, ἅπαντες Κρήτες. Ὁχυρωθέντες, ὡς ἡδύναντο κάλλιον, ἡτοιμάσθησαν νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀνωφελῆ ἄμυναν, ὅποτε κῆρυξ Τοῦρκος Ἑλληνιστὶ λαλῶν, ἐρχεται ἐκ μέρους τῶν Τοῦρκων προτείνων αὐτοῖς εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν ζωῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐξέλθωσιν ἄοπλοι. Οἱ πολιορκούμενοι ἠρνήθησαν. Δεύτερος κῆρυξ ἐπέρχεται μετὰ μικρὸν τῶν αὐτῶν προτάσεων ἐπιμονώτερος κομιστής. Εἴτε ἐνεκα τῶν βεβαιώσεων, ἃς παρέσχον εἰς τοὺς πολιορκουμένους οἱ πολιορκηταί, εἴτε λόγῳ τοῦ θρησκευτικοῦ ὅρκου ὃν ὤμοσαν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ Κοράνιον νὰ σεβασθῶσιν ἀπολύτως τὴν ζωὴν καὶ τὴν τιμὴν τῶν Χριστιανῶν, εἴτε ἐνεκα τῶν ἀδιαλείπτων προτροπῶν, ἃς μετ' ἤθους γλυκέος καὶ ἐπιμόνως ἀπηύθυνον οἱ Τοῦρκοι πρὸς τοὺς ἐντὸς Χριστιανούς, οἱ τελευταῖοι οὗτοι, οὐδεμίαν ἐπικουρίαν ἐλπίδα ἔχοντες, καὶ μόνον, ἐν μέσῳ χιλιάδων ἐνόπλων Ὀθωμανῶν, ἀπεφάσισαν νὰ παραδώσωσι τὰ ὅπλα των, ἀφοῦ τοιοῦτος ἦν ὁ ἀναπόφευκτος ὅρος, ὃν εἶχον θέσει οἱ πολιορκηταί. Τὰ ὅπλα ἐδόθησαν ἀπὸ τὸ μόλις ἀφιστάμενον τοῦ ἐδάφους παράθυρον. Ἀσφαλισθέντες τότε οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ πάσης ἔσωθεν ἀμύνης, ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν θυρῶν, καὶ θραύσαντες αὐτάς διὰ πελέκεων εἰσπορεύονται ἐντὸς τοῦ ἐστιατορίου. Εἶναι ἀπεριγραπτός ἡ ἀγρία σκηνὴ ἡ διαδραματισθεῖσα τότε ἐντὸς τῆς αἰθούσης ἐκείνης. Οἱ τριάκοντα ἑξ ἄοπλοι Χριστιανοὶ ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν Κρητῶν Τοῦρκων, τῶν συμπατριωτῶν των δηλαδή, αὐτῶν ἐκείνων οἵτινες πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχον ὁμοσει εἰς τὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὴν τιμὴν των νὰ σεβασθῶσι τοὺς πολιορκουμένους. «Τουφέκι δὲν

Ἦταν πρᾶγμα καθίσταται κατορθωτὸν δι' ἐκεῖνον, ὅστις τὸ θεωρεῖ τοιοῦτον.